

Farkas István József⁴⁶⁸: Alternatív gazdaságok és pénzek a Kárpát-medencében

Absztrakt: Magyarország gazdasági szempontból az elmúlt 6-8 évben egyre távolabb került Európa nyugati felétől. Ezt igazolni látszik, hogy az elemzők már leplezetlenül és tényként beszélnek a nagyon megromlott bizalmi viszonyról, ami a kis- és középvállalkozások és a gazdaságpolitika között fennáll. Orbánia politikai csapata nem akar szembenézni a valós helyzettel, minden figyelmét a klientúra erősítésére, a még működő termelő erők kisajátítására összpontosítja. Ebben a környezetben kell megtalálni vagy megteremteni azokat a feltételeket, amelyekkel a szabályozók ellenére kitermelhető lehetne legalább a létfenntartás költsége minden alkalmazottnak. Önellentmondásos gazdaságélénkítő programok és populista kapkodás jellemzi a gazdaság irányítását, már, ha irányításnak lehet nevezni Orbán „gazdasági szabadságharcát”, miközben az istenadta nép lecsúszó egzisztenciái korgó gyomorral várják a pénteki ingyen kosztot a nagy forgalmú aluljárókban. Az MNB akadályozni igyekszik a fogyasztói árak csökkenését, mert ha egyszer elkezdődik egy deflációs periódus – mondják – akkor annak nagyon nehéz véget vetni. Van ebből a káoszról kiút? Lehet ésszerű, ám hatékony lépésekkel megkerülni a szakadék szélét, és legalább meredek süllyedésbe váltani a függőleges zuhanórepülést?

Felvezető gondolatok

Válságok pedig vannak

Megint begyűrűzött. A sokadik válság már minden szinten az országhatáron belül veti hullámain, és az embereknek ezúttal is elégük van a gazdaság évek óta húzódo „bajaiból”. Az idézőjel talán azért elengedhetetlen, mert manapság a magyarnak mondható termelő egység olyan ritkaság, mint bolondok aranyában a színarany. Nemcsak a neves gazdasági elemzők sziporkáiban, de már a mikro-vállalkozásoktól a behemót üzemekig is, egyre többen jutnak arra a következtetésre, hogy a jelenlegi irányadó hatalmi körök képtelenek kiszámítható, nyugodt gazdasági környezetet nyújtani. Már, ha a körök akarata egyezne az elérendő cél tekintetében. Jelen hektikus környezetben minden valódi értéket előállító saját találékonyságára és kreativitására épít, ám aki jogkövető lenne, akit köt a szabályozók béklyója, képtelen saját lábára állni. Pedig óriásplakátok özönvízszerű áradata hirdeti: „Magyarország jobban teljesít”. És igen, a magyar már megint jobban teljesít! A túlélésben!

Az Európai Unió a szociális gazdaság tervezetét, mint a XXI. századba átvezető fejlődési út egyikét vázolta fel, és intézményesítésére, fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetett az elmúlt évtizedben. Felismerve a magyar társadalom geopolitikai, szociális és gazdasági helyzetének különlegességét, egy civil szerveződés szociális gazdaságok szövetségét hozza létre, amely a makrogazdaság szereplőinek egyik alanyaként, egy sajátos „társasági forma” keretében a közösségi, az önkéntes és a vállalkozási tevékenységek széles skáláját fogja össze. Szemben más gazdasági társaságokkal, elsődleges célja nem a nyereség, vagy a fenntartható fejlődés hajszolása, hanem a közösségi élet, az oktatás, a kultúra, a foglalkoztatási igények, és a fenntartható „lét” minőségi egyensúlyának megteremtése.

Kilábalunk ha...

Ismeretes, az Európai Unió vállalása, hogy 2020-ig 20%-kal csökkenteni kívánja a vetített energiafelhasználást. (Minő magasztos frazeológia!) Tény, hogy a világ népessége 1961 és 2007 között megduplázódott. De az is tény, hogy ekkora ugrással a Föld mezőgazdasági termelése sziszifuszi erőfeszítéssel sem képes lépést tartani. A klímaváltozás további jelentős bizonytalansági tényező a élelmiszer-termelés folyamatosságának biztosítása terén. Bár elemzők erre a kijelentésre nagyokat „hümmögnek”. Többen a fenntartható fejlődésben, mások a természetes források

⁴⁶⁸ Prof., PhD, Wekerle Sándor Üzleti Főiskola, Jázmin u. 10. 1083 Budapest, Magyarország, e-mail: fjozsef99@yahoo.com

hatékonyabb kihasználásában (értsd kimerítésében), néhányan pedig a Föld és az ember viszonyának újraértékelésben keresgélnek, illetve vélik megtalálni a „bölcsek kövét”.

Gondoljunk most csak az élelmi anyagokra. Az ellátandók és ellátók közötti egyensúly fenntartására megoldást keresvén, több projekt a megvalósulás fázisába lépett. Van, amelyik beruházás igényes, van, amelyik önszerveződő, önellátó tömörülés. Ilyen például a 2002. év világdíjasa: az Energy Farm System, az AKASA, a Hangya Szociális Szövetkezeti rendszerek vagy a határokon átnyúló Regionális Termelőszövetkezetek projektje. Úgy tűnik, ezek mindegyike a természettel harmóniában működve képes biztosítani a klíma- és környezetvédelmi szempontok érvényesülése mellett is a fenntartható, biztos pénzügyi alapokon nyugvó zöld-energia ellátást, sőt, melléktermékként képes bioenergia-hordozót, takarmány-alapanyagot is termelni. Ezek a szervezetek a mezőgazdasági tevékenységbe integrálják az agrárium és a saját maguk által megtermelt fő- és melléktermékeket, továbbá, de nem utolsósorban, termőhelyi környezetben megvalósuló energiagazdálkodást folytatnak.

Hogyan? Mert manapság még a pénzhez is pénz kell. Magad uram, ha szolgád nincsen – tartja a mondás. Mert a fent elhangzottakat a helyi önkormányzatok fő tevékenységei közé lehetne emelni, ahol a helyi emberek a helyi érdekeket, a helyi lehetőségekhez tudják igazítani, hogy az emberek jó minőségű élet- és munkakörnyezetének megteremtésére irányuló erőfeszítés eredménye helyben maradjon. Az Orbán-kormány törvényeivel és gazdaság szervezésével mára leszakította magát mind a valós magyar értékteremtő – valójában leértékelt maradék, de még mindig termelő környezettől, mind a nemzetközi globalizációs gazdasági környezettől, és úgy látszik, hogy az a társadalmi erő, ami a hatalmon lévőket rákényszeríthetné a helyzet tényleges konszolidálására, pusztába kiáltja igazát. Ugyanis a negyedik alaptörvény-módosítással saját magukat is bezárták egy bonthatatlan körbe, ahonnan mind a vezetők, mind a vezetettek kitörése jogi alapon ellehetetlenült.

A helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól szóló 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet szerint az önkormányzatok üléseinek jegyzőkönyveit és rendeleteiket a kormányhivatal részére kötelesek megküldeni. Bár az önkormányzatiság elve ettől még nem sérülne, a kormányhivatalnak a fenti jogkörökkel való felruházásával totálisan korlátozzák a helyi vezetők cselekvőképességét. Az előírásokból mutatóba néhány:

- „• előírja az önkormányzat rendelet-feltesztési kötelezettségét;
- biztosítja a kormányhivatal részére az önkormányzat rendeletének bíróság általi felülvizsgálata kezdeményezésének lehetőségét jogszabálysértés esetében;
- a kormányhivatal részére a helyi önkormányzat törvényen alapuló rendeletalkotási, illetve határozathozatali kötelezettségének elmulasztása esetében a mulasztás bíróság általi megállapításának kezdeményezésének lehetőségét;
- valamint a törvényen alapuló rendeletalkotási, illetve határozathozatali kötelezettség elmulasztása esetén bíróság általi kötelezést követően mulasztott aktus kormányhivatal általi pótlásának bíróság általi elrendelését.” Stb.

A kormányhivatal eljárása kiterjed a helyi önkormányzat

- „• szervezetének, működésének, döntéshozatali eljárásának jogszerűsége;
- döntéseinek (rendelet, határozat) jogszerűsége;
- törvényen alapuló jogalkotási, valamint jogszabályon alapuló döntési és feladat-ellátási (közzolgáltatási) kötelezettsége teljesítésének vizsgálatára.”

(dr. Belányi Márta: A törvényességi felügyelet szabályozása és szakmai irányítása)

Ez még az együgyű ember számára is egyértelműsíti a jogi helyzetet – feltéve, ha képes értelmezni a szöveget. (Megjegyzés: Az új önkormányzati törvény első évében 15.325 észlelt jogszabálysértést rögzítettek.)

Alternatív pénzek

Ismét eljutottunk a pénzhez. Sokan fejtegetik, hogy a Keynes nevével fémjelzett, majd a modern monetarista irányzat által megfejelt pénzrendszer alapvetően embertelen. De nem a működő pénzrendszer elméleti és politikai kézbentartására kellene fordítani a legnagyobb energiát.

Manapság, úton-útfélen a piaci szabályozás, a verseny, a küzdés szükségessége mutatja a követendő irányt, de létezhet egy helyi elgondolásokra alapozott irányítási rendszer is, ahol a természeti erőforrások és a termelési erő egyaránt a helyi vezető irányítása alatt van. Egy kevéske konvertálható eszközre, pénze volna szükség. Ha a vezetők elszakadtak a vezetettektől, akkor a vezetettek magukhoz vonhatják létük fenntartására fordított energiáik irányítását. Önmaguk gazdálkodhatnak a rendelkezésre álló pénzeszközökkel.

Ám a helyi önkormányzatok pénzügye központilag irányított, és ha egy helyi vezérő testület tevékenysége a mértékadó körök szemében fekete barika, nos, ez keserű tapasztalattal és mértéktelen pénzelvonással jár. Van valami ebben a pénzben, amit nem az irányít, aki éppen birtokolja azt, amit bizonyos körök önnön érdekük szerint hol ráaggatnak, hol leemelnek róla. Van valami ebben a mindent uraló pénzügyi szabályrendszerben, ami mindig egyazon célirányba tereli az értéktöbbletet, ami a pénz rendelkezésre állását korlátok közé szorítja, ami az értékét hol így, hol úgy szabja, és mindezt teljesen függetlenül a valós emberi, sőt, az aktuális természeti környezettől.

Azt tartja a pénzügyi tudomány, hogy mindenféle kereskedelemhez és a termelési tényezők nemzetközi áramlásához, az áruk, szolgáltatások és a termelési tényezők pontos ármeghatározására van szükség. Az ár meghatározásához pedig valamilyen árfolyamhoz igazított pénz kell. Az árfolyam egy adott állam hivatalos fizetőeszközét más államok fizetőeszközéhez vagy egyéb értékmérőkhöz (például aranyhoz) viszonyítva állapítja meg, kifejezi az adott gazdaság teljesítményének változását a viszonyítási ponthoz mérten. Az árfolyam megadható valutaárfolyamban és devizaárfolyamban. Valutaárfolyam alatt értendő egy adott gazdaság készpénzben megjelenő nemzeti fizetőeszközének árfolyama, míg a devizaárfolyam az adott nemzetgazdaság fizetőeszközével (valutájával) szemben fennálló számlakövetelés. Tehát a valuta egy nemzetgazdaságban fizetésre használatos készpénz, a deviza pedig számlapénz. Egyszer volt, másszor nem. Egyszer pénz, másszor számla. Mint a mesében. A pénz elméleti értéke túlnőtt az ember biológiai erején. Ha belegondolunk, már a józan ész logikáját meghaladó bonyolultságra nőtte ki magát az értékének meghatározása. Mára olyan nevekkel, jelzőkkel és tulajdonságokkal cicomázták fel, hogy akár fizikailag megnyilvánult érme/bankjegy, akár csak a „jövök neked annyival” ígérvény (számlapénz, elektronikus bankszámla), már teremtő erőként lép fel. Pedig a pénz „döglött ló patkója”. Még a föld-mélyi takarítóknek, a lebontó baktériumoknak sem kell, mert bár a ló patáját ammónia jelenlétében le lehet bontani, a rajta ékeskedő patkóra legfeljebb a rozsdá nyújtja be igényét (már, ha nem kezelték „fobizánnal”). Pedig, amíg viselője élt, a patkó nélkülözhetetlen szolgálatot nyújtott. Mint a pénz. Amíg arra használták, amire teremtették, biztosan tartotta a megegyezett értéket, becses eszköz volt. Vagy mégsem? Hiszen a pénz még önmaga belső értékét sem képes előállítani, ráadásul a neki tulajdonított értéket „valaki” csupán ráolvasással nevezte meg. Éppen most. Mert holnap már nem annyi lesz. Mert a pénznek időértéke is van. Mert valakik leszögezték, hogy „a korábban rendelkezésre álló pénz értékesebb, mint a később rendelkezésre álló.” Mert a jövőbeni pénzáramlások az öreg pénz önteremtését ígérik. Mert a pénz jövőbeni értéke a jelenérték kamatos kamattal megnövelt értéke: $[FV = PV \times (1+r)^t]$.

A pénz mint érték közvetítő eszköz még mindig döntő befolyással uralja a gazdaságok működését. Valójában a jövőbeni érték követelésének bevezetése a kritikus pont. Kroiszosz (Krózus), Lüdia királya – az első bizonyítottan érték hordozóként bevezetett eszköz kibocsájtója – óta folyamatosan polémia tárgya volt a pénz értékének meghatározása. Mert a pénz spekulatív értéke (jelen-, jövőbeni-, diszkontált érték, a kézben tartott „papírfecni” vagy fémdarab) nem azt az értéket hordozza, amit akkor és ott mutat, nem azt a gazdasági potenciált, kulturális értéket, biológiai erőt hordozza, amit éppen leolvastunk róla. A pénzügyi spekulánsok valójában fejre állították a természeti törvényeket, mert a pénz kibocsájtója a kiadás pillanatában még nem létező egységnyi értéket rendelt magához az eszökhöz, amit jövőbeni értéknek neveztek el. Bár a természetben minden létező hordozza ezt a tulajdonságot, de a lét valóságában az életciklus előrehaladtával csökken a maradék létben letölthető idő (amortizációnak is nevezik), ám a pénz jövőbeni értéke ennek éppen a fordítottját produkálja. Minél öregebb, annál értékesebb. A pénzpiac irányítói (FED) ezért tartják maguknál a pénz kibocsájtásának kizárólagos jogát, és tiltják ezt mindenki másnak.

A pénz a hatalom egyfajta mércéje lett. Természetellenes növekedését mára természetesnek tartják, ezért lassan minden, a pénzzel összefüggésbe hozható területen kívánatos a fenntartható növekedés ideája. Mert ahogy a pénz értéke növekszik, úgy hitük szerint a természeti törvények átírhatósága saját hatáskörbe vonható. A diktatúra melegágya ez, mégis nagyon kevesen jutnak el oda, hogy a fennálló pénzürelmi diktatúrát alapjaiban akarják elvetni, és olyan értékfordozó rendszert akarjanak kiépíteni, amelyben követhetetlenül bonyolult számítások, több tucat oldalas szerződések, fedezetek, igazolások, biztosítások és kamatok mellőzésével, mintegy azonnal bocsájtának rendelkezésre a szükséges mennyiségű, állandó értékű cserealapot, a pénzt.

Próbálkozások pedig vannak

A pénz gyakorlatilag minden embernek mást jelent. A beszélt nyelvek sem találnak közös megnevezésre alkalmas kifejezést, ami nyilvánvalóvá teszi a pénz valójának bizonytalan meghatározását. Látjuk, hogy az elnevezések még egy nyelven belül sem írják le az egyértelmű jelentéstartalmat: oroszban: gyenygi (деньги), gyenyeg (денег), moneta (монета), angolban: money, needful, pelf, chink; franciában: [monnaie](#), [banque](#), [oseille](#), [graisse](#); spanyolban: astilla, baro, trigo, dinero; németben: Geld, Zwirn, Mops, Miete; és a magyar megnevezésekből néhány: bankjegy, bankó, della, dohány, érme, guba, készpénz, lepedő, lé, lóvé, lovetta, mani, peták, rongy, steksz, suska, zsozso, zseton, zse stb. Elgondolkodtató, hogy az emberiség kifejezésvilága mennyi képzetet tud alkotni egyetlen fogalom köré, anélkül, hogy a megjelölt létező tényleges jelentését korlátozná.

A jelentéstartalom körüli anomáliák legjobb példája a lokális pénzek használata. A lokális pénzt olyan alternatív fizetőeszközként határozzák meg, amely egy működő gazdaság aktív fizetőeszköze mellett, meghatározott körben, egy településen vagy egy tágabb régióban az érték tartó csere-eszköz szerepét tölti be. A meghatározás nagyon erős körülményt kíván megjeleníteni, de ha a helyi pénz értékének meghatározása és annak érték tartása kerül szóba, a módszereket tekintve itt is a virágos rét szintobzódásához hasonló jelenséget tapasztalhatunk. A jelenérték-meghatározás ad hoc jellegű vagy egy forgalomban lévő pénzhez kötött, a fedezet még látszólagos formájában sem felmutatható, és a kibocsájtó maga sem mindig tudja, mennyi is az annyi – mármint a forgalomban lévő eszköz szükséges és elégséges mennyisége. A helyi pénz manapság nyomtatott pénzjegyek, plasztikkártyák, váltók formájában jelenik meg. Értékstabilizálóknak esetenként aranylapot öntenek bele (a Magyar Mátrix Kft., avagy Hunnio Zrt. pénzhelyettesítője), de létezik csak elektronikusan működő helyi pénz is. Abban különbözik a hivatalos fizetőeszköztől, hogy ez visszautasítható, nincs törvényi felügyelete (bár e téren a törvényi környezet legitimitását is vizsgálni kellene), önkéntes alapon csatlakoznak hozzá egy adott csoport tagjai és az elfogadókörök is e csoport tagjai közül kerülnek ki. A kibocsájtó lehet önkormányzat, vállalkozások egy csoportja, vagy civilek, civilszervezetek, de a helyi pénz nem váltható tetszőlegesen fizetőeszközzé.

Hír (volt): „2013. február 20-án fél éves előkészítés után Budapesten megalakult a **Helyi Pénzek Szövetsége**. A kékfrankot, a balatoni és a Bocsikai koronát kibocsájtó szervezetek vezetőinek célja, hogy kicseréljék tapasztalataikat, segítsék a saját és más utalványok biztonságos használatát, hatékonyságát, illetve a működési szabályok kidolgozását. Több terv van hasonlók bevezetésére, ilyen terv a Mosoni Korona, a Debreceni Fantallér, Kiskőrösi Korona, és a Pécsi Korona bevezetése is.”
(<http://www.balatonikorona.hu/hirek/70-letrejtott-a-helyi-penzek-szovetsége>)

A helyi pénzek legnagyobb problémája a pénz jogállása. Milyen jogrend határozza meg a kibocsájtását, az értéke mértékét, a mértéke ugrásait, a forgalomban tartás szakaszait, a forgathatóságot, a beválthatóságot, a cserélhetőséget? Sajnos nem szabadulunk, egy rakás természetellenes szabály meghatározása szükséges, amit nem ismerhet minden helyi pénz-használó. Ez pedig tálcán kínálja a visszaélés lehetőségét.

A pénz tőkésítésének kiiktatására egy klasszikus kísérlet a Gesell-féle „Freigeld” (szabadpénz). Az 1890-es években Silvió Gesell, belga-német származású, akkoriban Argentínában élő üzletember megoldást keresett az argentin gazdaságra ható pénzügyi bizonytalanságok kikerülésére. Azt vizsgálta, hogy egy nemzeti fizetőeszköz számára mi az előnyösebb: az aranystandardhoz kötött

érték-megállapítás vagy a Peel-törvény szerinti értékmegőrzés. (Peel-törvény: a bankok csak a birtokukban lévő aranymennységnek megfelelő mennyiségű bankjegyet hozhatnak forgalomba). Ehhez még hozzávette azt a kérdést is, hogy miként lehetne meghatározni egy gazdaság optimális működéséhez szükséges pénzmennyiséget – de főleg arról értekezett, hogy milyen alternatív rendszerben lehet egy hivatalos pénz értékét hosszabb távon is állandó szinten tartani, mihez kellene kötni egy nemzeti fizetőeszköz alapegységének értékét. Gondolatait „**A természetes gazdasági rend**” („Die Natürliche Wirtschaftsordnung”) címmel írta meg. Ebben többek között kifejti, hogy a pénz forgási sebessége meghatározza a felhalmozás lehetőségét. Elgondolása alapján, ha a kibocsátott pénz egysége adott időkorlátok között tartja csak az értékét, pl. egy hónap, akkor a fizetőeszköz reálértékét havonta meg kell újítani, aminek költségét a kincstárba kell befizetni. A kincstár igazolást ad ki bélyeg formájában, amit rá kell ragasztani a pénzre. Ennek elmulasztása értékcsökkenéssel jár. Ez a módszer a felhalmozás ellen dolgozik. Gesell pénzügyi rendszerrel kapcsolatos javaslatait az 1920-as, 30-as években bevezették Németországban, Ausztriában és az Egyesült Államokban is. A nemzeti bankok (már megint a bankok!) azonban idővel minden kísérletet jogellenesnek minősítettek és betiltattak. Vegyük észre, hogy a bank már törvényi fellépésre is képes! Gesell a Freigeld mellett javaslatot tett egy nemzetek felett álló, semleges világpénz kibocsátására is, ami lehetőséget teremtett volna a szabadkereskedelmi kapcsolatok spekuláció-mentes kiegyenlítődéjére. Egyelőre azonban az 1844-ben bevezetett Peel-törvény, majd 1914-től a kompetitív leértékelések és 1944-től a Bretton-Woods-féle érték-konvertibilitás nyomta rá bélyegét a pénz értékének meghatározására. Ezután jött a 71-es olajválság, a lebegővaluta-rendszerek újbóli megjelenése, a rögzített rendszerek ismételt előretörése, 79-től az ERM-éra (európai árfolyam-mechanizmus), egyelőre a kelet-európai országok nélkül, majd 1990-től az árfolyam-alapú stabilizáció, vagy az alulértékelt devizára alapozott, exportvezérelt növekedésre és a jelentős tartalékképzésre épülő érték-meghatározó módszer. És még egy fordulat: 2000-ben a GMU (gazdasági és monetáris unió) + az ERM2. Ám a tapasztalat azt mutatja, hogy valami még mindig nincs rendjén. A jövőérték követelése még erőszakosabb módon nyilvánult meg, bár elemzők már rámutattak arra, hogy természetellenes az az elvárás, hogy a pénz önvalójából sokasodni tudjon - ez már a kapzsiság magasiskolája. Ha van a bankban számlapénzem, azt a bank kiadhatja kamatra. Mennyi most a kereskedelmi kamat? 18-45,9%. Mennyit kapok én a számlámon tartott pénzemért, ahova törvényi előírás alapján köteles vagyok utaltatni a munkabéremet, ráadásul még a számlavezetési díjat és az egyéb banki költségeket is levonják belőle? A látra szóló éves kamat 0,1% és 2,5 % között mozog. Ez a fedezet nélküli pénzteremtés tudománya. Gesell elképzelése, a „szabadpénz” rövid időre gátat vetett a pénz tőkésítési folyamatának, ugyanakkor megmutatta a nyugati pénzkultúra uzsorára épülő embertelenségét. Egy pillanatra tekintsünk csaknem 800 évvel korábbra, 1222-be. II. András „alkotmánymódosító” bullája, az Aranybulla XXIII. pontja a következőket tartalmazza:

„A mi új pénzünk esztendeig tartson, húsvétől húsvéig, s a dénár olyan legyen, minő volt Béla király idejében.”

A szabadpénz őse. A jövőérték kerékbe törése. Bár Gesell az értékfordulót havi terminusokban határozta meg, a gondolat minimum 650 évvel korábban már megfogalmazódott. Egy állítólag nomád, lóháton száguldozó, bögatyás, műveletlen közösség köreiben. Akik nem túrték a pénzváltók és bankárok kapzsiságát és népnymorító uzsoráját. Az egyenes tartást pedig nem a szlávoktól tanulta ekeszarv mögött állva, ahogyan az Glatz akadémikus hagymázás agyából kipattant. Már akkor is kísérleteztek a munkanélküli jövedelemszerzéssel, de a józan ész felülkerekedett a hamisságon.

A pénz egy lehetséges fogalmi meghatározása

Nincs egységes meghatározás. Minden leírást az elvárások szerteágazó szövevénye jellemez, nincsenek pontosan felállított kritériumok, és minden levezetés a pénz profittermelő tulajdonságait helyezi előtérbe. Ez sokkal inkább a mohóság mértékét fejezi ki, mintsem a pénz fogalmának tényleges meghatározásáról szólna.

A klasszikus felvezetés szerint a pénz funkcióit az alábbi sorba rendezhetjük:

i. Értékmérő

A pénz közvetíti a cserét, méri az áru értékét, vagyis a termékek árait a pénzen keresztül határozzuk meg - mondja a pénzügyi kisokos.

Most figyelmen kívül hagyva minden gazdaság-politikai elméletet, tekintsük csak a tényleges valóságot: ma a pénz érték meghatározó szerepe a minden szabályt áthágó kapzsiság fokmérője. Egy áru értékét pénzformában megadni annyi, mint kötetlen ár-képzési művelettel elszakítani a valós csereértékétől. Vegyük hétköznapi példának egy kimondottan jó minőségű sportcipő árát, ami legyen x egységnyi pénz. Tüntessük fel rajta egy nagyon elismert márka jelét, és ezután a cipő ára xy , ahol x az eredeti ár márkajelzés nélkül, y szorzó pedig a márkanévtől függően 1,0-tól 5,5-ig bármi lehet. Adott esetben a gyártó és a minőség változatlan, az ár azonban egy megfoghatatlan, értelmezhetetlen hatást közvetít. Úgy fest, hogy nem helytálló a megállapítás, mely szerint a pénz az áru értékét méri. (Megjegyzés: Azonos időpillanatban, 1kg kenyér itt 180 egység, ott 360 egység. Most akkor minek az értékét közvetítette egyik, illetve másik esetben a pénz?)

ii. Forgalmazó eszköz

Az áruk forgalmában a tranzakciók a pénz segítségével bonyolódnak le. A pénz és az áru azonos időben, de ellentétesen mozog - mondja a pénzügyi nagyokos.

Röviden: a pénz az áru értékformája. Megjegyzés: itt már nincs elkülönítve az áru használati és csereértéke. „Az érték az a csereviszony, amely egy dolog és egy másik dolog, egy termék bizonyos mennyisége és egy másik termék bizonyos mennyisége között fennáll”.

(Le Trosne: „De l'intérêt social”. „Physiocrates”. Daire, 1846 pp 889.)

Továbbá: ebben a formában a pénz szerepe forgalmazó eszközként a tranzakció támogatása. Az áru tényleges értékéhez már semmi köze, mert elfedi az előállítási költséget – az áru valódi értékét – a nagy- és kiskereskedelmi árrést, a forgalmi adót és az egyéb ráakódó költségeket – például az üzletbe szállítási, a raktározási, kiállítási költséget. A pénz forgalmazási funkcióját inkább törvényesített rablás névvel kellene illetni, miután az összes itt felsorolt költség megállapítása rövid és hosszútávon egyaránt önkényes.

iii. Fizetési eszköz

A pénz és az áru eltérő időben ellentétesen mozog. Tehát a pénzmozgás nem jár együtt az áru mozgásával - mondja a pénzügyi főokos.

Már nem is definícióval „etetik” a közembert, csak tulajdonságokat csillantanak meg. Tegyük fel, hogy itt csereeszköznek kell értelmeznünk a pénzt. Ha nem készpénzzel fizetünk, hanem például kártyás fizetési módot alkalmazunk egy áru ellenértékének kiegyenlítésére, csakugyan nem a pénz mozog, hanem egy üzenet megy a banknak, hogy a számlám terhére az eladó számláján könyvjóváírás történjen, amit majd egy harmadik fél, a Bankközi Zsíró Rendszer (BZSR) mögött álló GIRO Elszámolásforgalmi Rt. végeztet el. Szóval még egy valaki vagy valami beállt a sorba, hogy egy kicsit „megmammogja” a pénzt, vagy csináljon vele valamit. Mert bár a „giro” rendszernek van egy 4 órás elszámolási kötelezettsége, az éjszakai elszámolási mód (BKR IG1 szabvány) keretében „a klíringtagok tárgynapi megbízásaikat a tárgynapot megelőző munkanap délutántól, a tárgynap hajnaláig (kivéve, ha a tárgynapot megelőző munkanap után munkaszüneti nap következik, mert akkor a munkanapot megelőző munkaszüneti nap hajnaláig) a BKR Üzletszabályzatában meghatározott időkeretben nyújthatják be”. Hogy a kieső időben mi történik a pénzzel, azt csak a jólsten tudja... Vagy más?

Ha a pénz valódi fizető eszköz lenne, akkor kizárólagosan a kereskedelmi tranzakciók segítőjeként lehetne használni. Ezzel szemben a pénz a spekuláció eszközévé lett.

iv. Felhalmozási eszköz

A vagyon felhalmozódásának egyik formája a pénz tartalékolása. Alkalmas arra, hogy a felhalmozás eszköze legyen, ezért állandó igény, hogy stabil, ne csökkenő értékű legyen - állítja pénzügyi zseni.

Helyesebb lenne a pénzt tőkeképzési eszköznek nevezni. A pillanatnyi értékét pedig a jövőérték-számítással vagy diszkontálással számítgatják. Az értéktartást pedig a ráta, az alap- és a kereskedelmi kamat nivellálásával oldják meg. Ilyen körülmények között a pénz nominális értéke a tőkekihelyezéskor kap szerepet, miután a pénzügyi mágusok sikeresen leválasztottak róla minden valós értékviszonyt, elfedtek minden erkölcsi megkötést és felruházták az önsokszorozó tulajdonsággal. Ismét tetten érhető a ködösítés forrása.

A kiút (mert van kitörési lehetőség)

Már szóltunk arról, hogy a felhalmozás, vagyis az üzérkedő tőkeképzés ellen olyan pénz bevezetése szükséges – ha egyáltalán szükség van pénzre – amely a pénz értékét kézzel fogható értékhorozóként határozza meg. Próbálkozzunk egy olyan közelítéssel, ami a természeti törvényekből indul ki! Munkahipotézisként tegyük fel, hogy a pénz sajátérték nélküli forrásjelölő. Olyan jelölő, amely mindenki számára egyformán utal az eredetére, és az mindenki számára vitathatatlanul elfogadott. Marx érték-, pénz- és tőkeelmélete már rámutatott, hogy minden áru természeti és értékformája (az áru pénzbeli értéke) akkor válik külön, ha egy adott közösségen belül egységes megállapodás alapján állapítják meg az emberi munka értékét, amely egyenértékű az áru előállításához befektetett alapanyag átalakítására fordított energiával. Az ilyen közelítés azonban csak a tárgyiasult árura vonatkozhat. Egy könyv szerzői jogdíja lehet tárgyiasult áru? A klasszikus megállapítás szerint: „A legegyszerűbb értékviszony nyilvánvalóan egy árunak egyetlen másfajta áruhoz, közömbös, hogy melyikhez, való értékviszonya. Két áru értékviszonya szolgáltatja tehát egy áru legegyszerűbb érték kifejezését.”

(Marx: Das Capital, Verlag von Otto Meissner, 1867.)

Most nem vizsgáljuk a pénz makroökonómiai vagy a Say-dogmából következő megtakarítási, azaz tőkeképzési folyamatok hatását a pénz értékére, sem a Keynes-féle gazdasági elmélet summázatát, amely szerint „az ember maga teremti meg saját ellátását” és ennek a pénzre gyakorolt befolyását. Fentiekből csak azt szűrjük ki, hogy a pénz egy általános egyenértéket megjelenítő értékmutató, egy általánosított értékviszony két össze nem egyeztethető áru tulajdonságainak összevetésekor keletkező, nem manipulált különbségi mutató. (Legalábbis annak kellene lennie.) Röviden: a pénz egy általános viszonymutató, valaminek a valamihez viszonyított értéke. Alapvető, hogy a „valamihez” való viszonyítás alapja olyan „valami” legyen, amelynek állapota nem változik, vagy érzékelhetetlen, illetve elhanyagolható mértékben változik.

A tudomány több oldalról bizonyítja, hogy a Földön és környezetében az ember által felismerhető létezők valósága egyszerűen energiahalmazok megnyilvánulása. A megnyilvánulás pedig az energiákat hordozó hullámok találkozásakor fellépő kölcsönhatás. Az energiák tehát nem statikus állapotok, hanem folytonosan változó, haladó hullámok. Mivel a folytonos változás a haladó hullámokban jelenik meg, a hullámok pedig szükségszerűen valahonnan kiindulnak, az észlelt energiák valamilyen forrásból erednek. Munkahipotézisünk szerint a pénz forrásjelölő, amiből következik, hogy egyértelmű utalást kell megjelenítenie a forrásra vonatkozóan, továbbá arra nézvést, hogy önmagában nem forrás, csak jelölő. A forrás értékét, pontosabban a forrás kibocsájtott energiájának egységét kell meghatározni ahhoz, hogy a pénz, mint forrásjelölő viszonymutatóként is funkcionálhasson.

A Kárpát-medence közép magas hegyekkel körbevett medence, Európa legnagyobb neogén és kvaterner kori medenceüledéke, amit mezozoikumi kőzetekből vagy neogén vulkanitokból álló hegységek ölelnek, és az ausztróalpi-, magyar középhegységi-, tátra-vepori- és tiszai nagyszerkezeti egységekre bontható. Első emberszabású lakói az emberszabású hominidák voltak, maradványaik Rudabánya környékéről kerültek elő. Az első emberelőd és a késői előember, a Kárpát-medencéből ismert legkorábbi ember: a Homo erectus seu sapiens paleohungaricus volt. A mai, modern ember megjelenése mintegy 40 000 évvel korábbra tehető, amit a Kárpát-medencében néhány fő kultúrkör leletei igazolnak; a szeleta-kultúra, az aurignaci kultúra (Istállóskői-barlang), a gravetti-kultúra. Varga

Csaba elmélete szerint ezek az emberek már írtak, olvastak.

(Varga Csaba „JEL JEL JEL avagy az ABC 30.000 éves története”, 2001. Fríg.)

A Würm-glaciális időszakban a közép magas hegyek melegvizes birodalmában kialakult a pallag-kultúra, amelynek nyomai a mai napig fellelhetők Erdélyben. A mezőgazdasági művelésre alkalmas pallagokat (teraszokat) a Gyergyó-medencében ma is pallag névvel illetik. Az erdélyi pallagok igazoltan 35.000 évesek. A pallagok, a tiszai és a középhegységi nagyszerkezethez tartozó területek megművelésével és vizeivel a Kárpát-medence 60-65 millió embernek biztosíthatja az alapvető élelmi anyagok előállítását. Helyreállítva az Árpád-kori csatornarendszert és kihasználva annak minden lehetőségét, akár 100 millió ember ellátása válna lehetővé kiváló minőségű, természetes élelmi anyaggal. A területet övező hegységek természeti kincsei közül kiemelkedő az ásványokban való gazdagság, amely sajátos földtani felépítésének az eredménye. Fentiek alapján kijelenthető, hogy a Kárpát-medencében az emberi közösségek minőségi létfenntartásához minden körülmény és feltétel biztosított.

Az, hogy az itt élő közösségek mégsem képesek biztosítani minden tagjuk számára az egészséges és elégedett emberi lét alapelemeit, annak a rosszul értelmezett gazdaság szabályozás és a hamis alapokra épített, önellentmondásokkal terhelt jogrend az oka. A vezetők jogellenes szabályozásokkal, szörszálhasogató módon ügyelnek a forrásokhoz való hozzáférés saját kezben tartására, privilegizált helyzetük és az irányítás minden áron való megtartására, a hatalomban való megmaradásra. A vezetettek ereje pedig csak szédülős tántorgásra, a megszállottak csillapodó ámokfutására elég. Pedig az ősi jogrend érvényesülése kivezethetne ebből a gyilkos politikai tévelygésből.

A Kozmikus Rend törvényeire alapozott, emberi léteket összegyűjtő Szentkorona-tan a magyar törzsszövetség népeinek jogrendjét foglalja össze. Alapvető állítása, hogy a Föld a Legfelső Princípium tulajdona, ennek okán minden jog forrása és a cselekvési szabadság is a Kozmikus Rend törvénye szerint értelmezendő. A Legfelső Princípium földi megnyilvánulása Ófelsége, a Szent Korona. Ez azt jelenti, hogy a Szent Korona minden földi létező felett áll, és ennek megfelelően kötelessége gondoskodni az alá rendelt létezőkről. Ez a Föld teremtményei révén megvalósulhatna, ha minden ember egyenlően részesülhetne a termőföld, az édesvizek, az ásványi anyagok javaiból, a légkör energiájából és a mágneses mező védelméből.

Fogadjuk el, hogy a földi létezők életét a Kozmikus Rend törvényei irányítják a Nap, mint ősforrás közvetítése által.⁴⁶⁹ A Kozmikus Rend földi megtestesülése a tanítók és a Szentkorona-tan szerint Ófelsége, a Szent Korona, amiből következik, hogy a lehetséges jövőbeli általános forgalmazó vagy fizető eszköz (a pénz) a Szent Koronára kell utaljon mint forrásjelölő. A neve tehát legyen Korona, egységnyi értéke pedig energia típusú mennyiség, tekintettel arra, hogy a földi létezők fennmaradását a Naptól kiáradó fény biztosítja. Más kozmikus sugárzás a Naptól eredő fényhez viszonyítva elhanyagolható mértékű. A fény legkisebb egysége a foton, melynek energiája $E = h \times \nu$, ahol h a Planck-állandó, ν a foton sebességének és sajátrezgésének hányadosa, tehát az egységnyi energia pontosan kiszámítható, és nem változik. A pénz tehát legyen a Korona, amelynek tárgyasult darabja az ősforrásra, a Napra mutat, egysége pedig egy foton pontosan számítható energiamentisége.

⁴⁶⁹ Megjegyzés: Nyelvész potentátok még mindig azt sulykolják, hogy magyarban a „király” szó eredete egy Nagy Károly nevű frank király nevének szláv közvetítésű átvétele (Karl→kral→király). Ha nem engedünk is a legenda kínálta kísértésnek, ami Nagy Károly személyét Atilla hun király Aladár nevű fiával, a nyugati hun birodalom királyával azonosítja, a levezetés olyan, mint a máig hangoztatott nyereg alatt puhított hús esete. Tudatlanságból eredő rosszindulatú ferdítés. Egy pillanatnyi kitéréssel mélyedjünk el a „király” szó magyar értelmezésében: a kifejezést jobbról balra olvasva, és az eredeti gyökök jelentését véve: ly(ó) – mint a fény istennője, Rá(napisten), Ki(áradása). Tudjuk, hogy az ősi magyar hitvilág KI-t, a napisten kiáradásával (Rá asszonyával), a fényvel azonosítja. Ezekkel a „király” ősmagyar szó jelentéstartalma: a ly(ó)isten) RÁ(nak) a KI(áradása), röviden a fény. A király tehát vezérlő fennvaló, akitől, akiből ered minden.

Állapítsuk meg egy megteremtett áru értékviszonyát! Ez oly módon határozható meg, hogy az előállításához felhasznált energia mennyiséget elosztjuk az egységként meghatározott energiaértékkel. Az így meghatározott értékviszony mindig összhangban van a környezetből felvett és a teremtésre – az áru előállítására fordított energiataralommal. Sőt, teljesül egy ősi törvény is, amely szerint:

„Amit magadhoz vettél, azt tenmagad erejével szolgálj vissza.”

Az ilyen módszerrel megállapított pénzérték-fedezetet kizárólag a ténylegesen befektetett munka értékét fogja hordozni, és annyit is ér, tehát semmivel sem többet. De kevesebbet sem. Előnye ennek a pénznek, hogy értelmetlen gyűjteni, felhalmozni, vagyis a tőkeképzési képessége nem értelmezhető.

A Szent Korona Bank a fentiekben vázolt rendszerben a következő módon működne: minden Szent Korona-tag születésekor két számlát nyit meg a számára: létszámlát és teremtőszámlát. A teremtőkort elért ember a teremtőszámlán jóváírásokat kap az elvégzett munkája után, a létszámláját pedig onnan töltheti fel. A létszámla a létfenntartás költségeit tartalmazza, amit születésekor az átlagember átlagfogyasztásával a Szent Korona Bank egyszer tölt fel, és annak tartalma kizárólag az éppen nem teremtő korban élő (gyermek- vagy időskorú) egyén létfenntartását szolgálja. A halmozás itt értelmetlen. A teremtőszámla mindig nulla állapottal indul, annak töltésére csak akkor van mód, ha a számlatulajdonos munkát végzett, előállított egy árut, megtervezett egy addig nem létező eszközt, meggyógyított egy beteget stb., röviden összefoglalva: energiataralmat teremtett. Az energiák meghatározási módját most ne elemezzük, itt csak a viszonyítási elv került szóba.

Összegzés

A gazdaságnak a fent leírt módon való működésével a Korona fedezete gyakorlatilag korlátlan lenne. Ez lehetne a megoldás egy emberi közösség túléléséhez.